

IVN Eemland is een van de ca. 170 lokale afdelingen van de landelijke organisatie IVN. Haar werkgebied bestrijkt de gemeenten Soest, Baarn, Eemnes en Bunschoten/Spakenburg. Het omvat bossen, polders, oude bouwlanden, heidevelden en zandverstuivingen, maar ook de natuurlijke elementen in de bebouwde delen van de gemeenten horen erbij. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de cultuurgeschiedenis waarmee de ontwikkeling van het landschap veelal nauw is verbonden.

De ca. 120 actieve vrijwilligers doen hun werk vanuit werkgroepen. In Eemland hebben we er zestien, ieder met een eigen taak.

De **Scholenwerkgroep** verzorgt lessen aan scholieren van het basisonderwijs, zoals de sloot- en herfstlessen.

De **werkgroep Wandelingen** organiseert regelmatig wandelingen o.l.v. een IVN-gids door een natuurgebied in de buurt.

De **werkgroep Natuurpaden** zet in Eemland natuurpaden uit. Beschrijvingen van deze wandelroutes zijn o.a. verkrijgbaar bij de VVV in Amersfoort en op de app 'IVN-routes'

De **werkgroep Communicatie** verzorgt de digitale nieuwsbrief 'Natuur Nabij' voor leden en donateurs en onderhoudt de website: www.ivn-eemland.nl. tevens zorgt het ook voor andere vormen van publiciteit (folders e.d.)

De **Vogelwerkgroep Soest** bestaat uit vogelaars die in de eigen omgeving vogels tellen en nestkasten beheren.

De **Weidevogelwerkgroep 'De Wulp'** houdt zich bezig met de bescherming van nesten van weidevogels samen met boeren in Eemland.

De **Natuurwerkgroep Bunschoten** verzorgt o.a. lessen aan basisschoolleerlingen over de plaatselijke natuur.

De **werkgroep Eemnes** organiseert weidevogellessen voor scholieren van het basisonderwijs
De **werkgroep Duurzaamheid** experimenteert met natuurproducten in het consumptiepatroon
De **werkgroep Cursussen** geeft diverse cursussen, waarvan de opleiding tot IVN HNatuurgids de belangrijkste is.

De **werkgroep Excursies** organiseert voor leden, donateurs en andere belangstellenden leerzame tochten buiten de eigen omgeving.

De **Vlinderwerkgroep** wil de leefgebieden van vlinders binnen Eemland in kaart brengen.

De **werkgroep Planten** heeft als doel de meest kwetsbare plantensoorten in kaart te brengen.

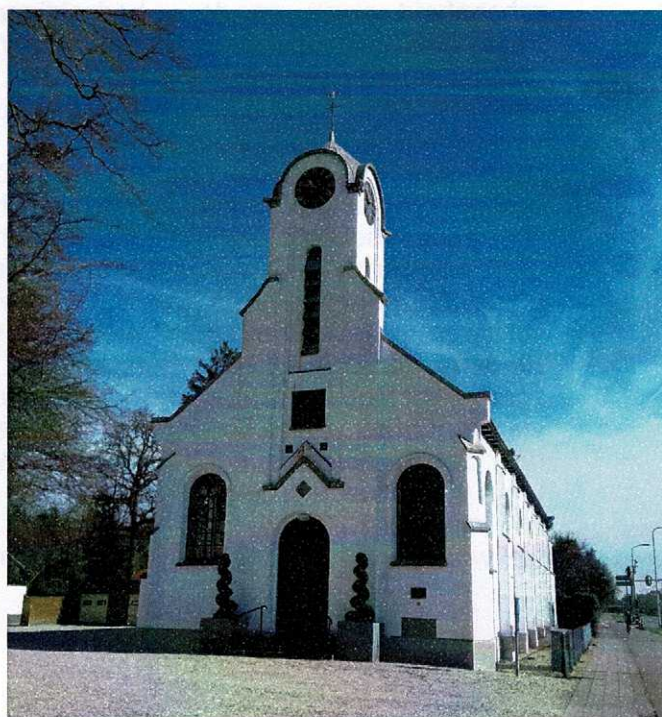
De **werkgroep Padden** inventariseert en beschermt jaarlijks duizenden padden op hun tocht over wegen in de bewoonde omgeving.

De **werkgroep Fotografie** deelt kennis, over professionele fotografie en voorziet de afdeling van een unieke eigen fotodatabase.

De **werkgroep Natuur en Milieubeleid** heeft als doel zicht te krijgen op, en sturing te geven aan het natuur en milieubeleid in Eemland.

Om zoveel mogelijk activiteiten te kunnen realiseren zoekt IVN Eemland voor alle werkgroepen vrijwilligers, mensen die het leuk vinden om samen met gelijkgestemden hun handen uit de mouwen te steken. Meer informatie is te vinden op onze website en langs die weg kunt u zich ook opgeven als lid of donateur.

NATUUR- FIETSTOCHT

Witte kerkje in Huis ter Heide

De Heuvelrug

KONINGS DAG 2022

ivn natuur
educatie

Afdeling Eemland

Inleiding

IVN Eemland stelt zich ten doel om mensen en overheden meer bewust te laten omgaan met natuur, milieu, en het (cult. historisch) landschap in onze directe omgeving. Ze doet dit door hiervoor aandacht te vragen en te wijzen op de schoonheid ervan en de bedreigingen. Deze fietstocht is één van de manieren waarop we dit doen.

Middels deze ca. 35 km lange route verkennen wij de noordflank van de Utrechtse Heuvelrug. Deze fietstocht brengt U via de Lange Duinen en het voormalig vliegveld Soesterberg naar het dorp Soesterberg. De werkzaamheden om dit dorp een nieuw aanzien te geven vorderen gestaag. Vervolgens naar Huis ter Heide en verder via de het fietspad over de voormalige spoorlijn naar Bilthoven. Terug via Den Dolder en de bossen van Laag Hees naar Soest. Last but not least fietsen wij langs het Soesterveen, of althans wat er nog van over is.

We wensen u een aangename en leerzame trip

De Lange Duinen

De Lange Duinen is een stuifzandgebied, welke in 1997 door de provincie Utrecht is aangemerkt als Aardkundig monument. Het weiden van vee heeft al in de middeleeuwen het bos doen veranderen in heide, waar alleen schapen nog wat konden vinden. Maar ook de heide werd overbegraasd en te veel afgeplagd. De heideplaggen werden gebruikt in de potstal en als bemesting van het bouwland. Tenslotte kreeg de wind vat op het kale zand, waardoor duinen ontstonden.

Stuifzandgebieden zijn het gevolg van menselijke activiteit en komen bijna uitsluitend in Nederland voor.

Kenmerkende flora en fauna zijn zandzegge, zandhaardos, duinpieper, goudwesp, kleine heivlinder en zandoorworm.

Het stuifzand gebied kan alleen door menselijk handelen in stand worden gehouden. Als het aan de natuur wordt overgelaten, zal het op den duur veranderen in een bos van eiken en berken.

De WIEKSLOTERWEG schuin oversteken en rij het fietspad BOERENSTREEK in. Rijdt nu langs een natuurgebiedje 'Het Soesterveen'.

Het is een restant van een ooit uitgestrekt veengebied. Aan het einde dit rechte pad links aanhouden tot het fietspad uitkomt op de CLEMENSSTRAAT. Volg deze straat naar links tot de KONINGSWEG, dan over het fietspad naar rechts. Bij de tweede rotonde naar links, d.w.z. steek eerst de dorpsstreek en vervolgens de koningsweg over. Houdt hier rechts aan en ga het fietspad tussen de flats op. steek de VEENBESSTRAAT over en vervolg de route over de SMITSWEG. De SMITSWEG komt uit op de NIEUWEWEG, ga hiet linksaf. Eerste straat rechts MOLENSTRAAT. Neem de tweede weg rechts MOLENWEG. Volg de MOLENWEG tot u weer terug bent bij de molen de Windhond waar U deze fietstocht bent begonnen.

Het Soesterveen

Het Soesterveen, een bijzonder stukje natuur aan de rand van Soest. Van wat ooit een uitgestrekt veengebied was, is dit het laatste restant hoogveen in de provincie Utrecht.

Vanaf het holoceen vond veenvorming plaats. Het Soesterveen ligt in een laaggelegen kom tussen de Soester Eng en de Utrechtse Heuvelrug. Aan de westzijde liggen bossen, aan de oostzijde de bebouwde omgeving van Soest. Tot ver in de middeleeuwen vormden het veenmoeras en de woeste gronden een natuurlijke grens voor de bezittingen van de bisschop van Utrecht. Toen de veengebieden met de opkomst van het turfgraven waardevoller werden werd het gebied verdeeld in Soesterveen en Hezerveen dat bij de nederzetting Hees ging horen. De Soesters ontgonnen hun gebied vanaf de Soester Eng, loodrecht het Soesterveen in. Daartoe werden de Praamgracht en de Wieksloot (*Wijcksloot*) gegraven, de laatste vormde de scheiding tussen het Soesterveen en het Hezerveen. De verkaveling loopt van Laag Hees naar de Praamgracht. De gedolven turf werd via de Praamgracht afgevoerd naar de Eem. De Praamgracht was, net als de Wieksloot (*Wyck* betekent afwateringskanaal), belangrijk voor de afwatering van het veengebied. Door de afgraving in het verleden voor brandstof is het hoogveen grotendeels verdwenen. De oppervlakte van het landelijk gebied is de afgelopen decennia steeds kleiner geworden door de uitbreidingen van woonwijken en bedrijventerreinen.

In dit natte, veenachtige gebied leven zeldzame veenmossen, planten en bijzondere diersoorten. Zoals de kleine zonnedauw, snavelbies, veenmos, de levendbarende hagedis en de ringslang. Vanwege de kwetsbare natuur is dit gebied niet toegankelijk

----- Routebeschrijving -----

De beschrijving staat steeds op de rechter pagina. De bijbehorende achtergrond informatie is op ongeveer dezelfde hoogte op de linker pagina te vinden.

De straatnamen zijn met hoofdletters aangegeven. Start- en eindpunt van de route is Stellingkorenmolen "De Windhond", aan de MOLENWEG 30 te Soest, op de Zuider Eng.

Start

Met de rug naar de molen staande, de MOLENWEG naar links inrijden. Na 30 meter scherp naar links KOLONIEWEG en na nog eens 100m rechtsaf RINKE TOLMAN PAD. Kruis de PARKLAAN schuin en steek bij de verkeerslichten de NIEUWEWEG over naar het fietspad aan de overzijde; hier naar links. Ga vlak voor de spoorwegovergang naar rechts, het talud af BOSSTRAAT. Rij de BOSSTRAAT helemaal uit tot de WIEKSLATERWEG OOSTZIJDE. Hier linksaf. Steek de DOLDERSEWEG en de spoorlijn over vervolg uw tocht over het fietspad langs de zandverstuiving de Lange Duinen tot de BEAUFORTLAAN Hier rechtsaf en na 50 meter linksaf over het spoor PALZERWEG

De Lange Duinen

Vliegbasis Soesterberg

Vliegbasis Soesterberg was een militair vliegveld. Het was de bakermat van de militaire luchtvaart in Nederland; in 1913 maakte de luchtvaartafdeling van het leger hier haar eerste vluchten.

Vliegbasis Soesterberg kende een rijke geschiedenis. In de eerste jaren was vliegen nog zo bijzonder dat luchtvaartshows vele tienduizenden belangstellenden trokken. In de jaren dertig werd door oorlogsdreiging het militaire karakter van de basis versterkt. In de tweede wereldoorlog was de basis het 'vliegerhorst' van de Duitse bezetter. Het werd zwaar beschadigd door Amerikaanse bombardementen in 1944 en door de zich terugtrekkende Duitsers in 1945. In 1951 was de basis weer opgebouwd en operationeel; van 1954 tot 1994 waren op de basis Amerikanen met hun gevechtseenheden gelegerd. Vanwege bezuinigingen op defensie is de basis in november 2008 gesloten en opgeheven.

Zweefvliegtuigen zijn vandaag de dag nog de enige operationele vliegtuigen op vliegbasis Soesterberg

Het grootste deel van de voormalige vliegbasis Soesterberg wordt sindsdien beheerd door het Utrechts Landschap als natuurgebied. Het gebied is 500 hectare groot en kent een hoge biodiversiteit. Het dichtheid van het aantal broedende paartjes veldleeuweriken per hectare is hier het hoogste van Nederland.

Ga 500 meter voorbij het witte kerkje, bij fietsknooppunt 50 rechtsaf het fietspad op, welke is aangelegd op het tracé van de voormalige spoorbaan.

Rij van hier via fietsknooppunt 09 naar fietsknooppunt 12 bij station Bilthoven. Na de spoorlijn gekruist te hebben middels de fietstunnel onder het station rechtdoor SOESTDIJKERWEG. Na ruim een kilometer rechtsaf BEETHOVENLAAN. Deze weg komt uit op een cirkelvormige weg BACHLAAN, die wij rechtsom halfrond fietsen om onze weg via de HÂNDELLAAN te vervolgen. HÂNDELLAAN wordt PLEINESLAAN en eindigt bij de DOLDERSEWEG; ga hier rechtsaf.

Na 300 meter linksaf DELTAPAD, vervolgens eerst rechts en dan links; een fietsbrug over de N238 WILLEM COXLAAN. Wij zijn nu op de terreinen van stichting Reinaerde, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg.

Houdt rechts aan DISTELVLINDER. Volg de hoofdroute naar rechts, maar ga rechtdoor waar bij een volgende kruising de hoofdroute naar links gaat. Na een paar honderd meter verlaat u het terrein bij de kruising met de TURFWEG. Ga linksaf de TURFWEG op en volg deze ruim 3 km tot deze eindigt bij de WIEKSLOTERWEG WESTZIJDE.

De spoorlijn Bilthoven - Zeist

Deze spoorlijn werd geopend in 1901.

De spoorlijn zorgde er samen met de bosrijke omgeving voor dat zich langs het traject diverse villadorpen ontwikkelden. De spoorwegmaatschappij was bijvoorbeeld de belangrijkste aandeelhouder van de NV Villapark Bosch en Duin. 's Zondags waren de stations langs de lijn perfecte startplaatsen voor een boswandeling. Waar de spoorlijn de N237 kruiste was de Halte Huis ter Heide (Zie overzicht van de weg) Deze Halte was tevens dienst-woning voor de stationschef en sigaren-winkeltje. De lijn werd in 1941, net als veel andere Nederlandse spoorlijnen, opgebroken door de bezetter. Na de Tweede Wereldoorlog werd de lijn weer in gebruik genomen alleen voor goederenvervoer. In 1972 werd de lijn definitief gesloten.

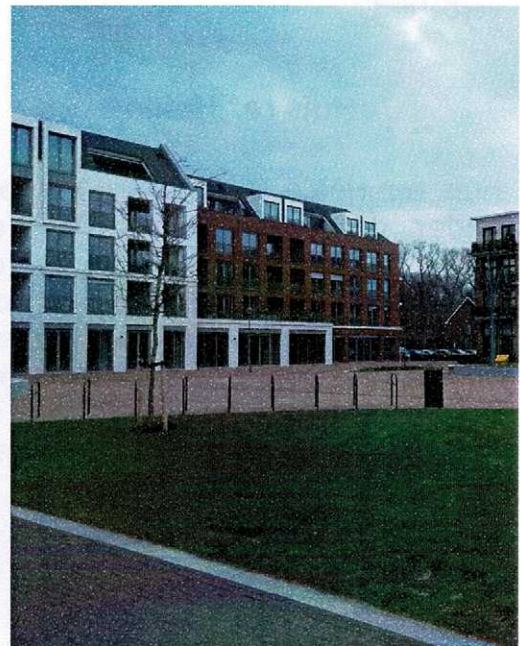

station Huis ter Heide

Volg de PALTZERWEG tot aan uw linkerzijde de achteringang van het landgoed De Paltz; hier rechtsaf en ga het terrein op van het voormalig militair vliegveld Soesterberg.

Volg de fietsroute over dit terrein door voor de munitiebunkers linksaf en vervolgens rechtsaf te gaan. Deze weg komt uit op een brede weg; hier naar links. U passeert het onderkomen van de Amsterdamse club voor zweefvliegen. Rij voor het militair museum langs en verlaat via de parkeerplaatsen het terrein bij de hoofdingang.

U komt uit op de VERLENGDE PALTZERWEG, volg deze weg naar rechts. Ga na een paar honderd meter rechtaf, het terrein van het vliegveld weer op WETHOUDER LEMMENPAD. Volg deze fietsverbinding naar de andere kant van het terrein en verlaat het vliegveld bij restaurant Soesterdal. Rij rechtdoor VELDMAARSCHALK MONTGOMERYWEG, over de verdiepte AMERSFOORTSESTRAAT tot de eerstvolgende kruising. Hier wordt het nieuwe dorpshart van Soesterberg gerealiseerd.

Het nieuwe dorpshart van Soesterberg

Soesterberg

Lange tijd is de ontwikkeling van het dorp Soesterberg beperkt door de belangen van de militaire vliegbasis. De militairen, en zeker de Amerikanen toen die daar gelegerd waren, dulden geen pottenkijkers bij de basis en de geluidsoverlast van opstijgende straaljagers maakte dat ten noorden van de Amersfoortseweg geen woonwijk mogelijk was.

Toen in 2008 de basis definitief werd gesloten werden plannen gemaakt om van Soesterberg een mooi en leefbaar dorp te maken.

Vandaag de dag begint e.e.a. vorm te krijgen. Door de ondertunneling van de Amersfoortseweg is het gebied ten noorden van deze weg een volwaardig deel van het dorp geworden, waar nog plaats is voor vele woningen. Een grotere eigen bevolking is nodig om de voorzieningen in stand te houden, nu de bestedingen van de militairen zijn weggevallen.

Hoewel alle werkzaamheden, en dan met name de werkzaamheden in het gebied tussen de N237 en het vliegveld, nog niet zijn beëindigd is met het gereedkomen van het nieuwe dorpshart het aanzicht van Soesterberg sterk verbeterd.

Huis ter Heide

Huis ter Heide is een dorp en valt onder de gemeente Zeist. Het grenst aan Bosch en Duin. Het wordt doorsneden door de N237 en de N238, waardoor het in verschillende delen uiteenvalt en geen echt dorpshart kent. Beeldbepalend is het witte kerkje van de Nederlands Hervormde Gemeente.

Ga hier rechtsaf de RADEMAKERSTRAAT in.

Rij door deze winkelstraat en rij het dorp Soesterberg uit bij de KERKLAAN. Steek de KERKLAAN recht over en ga na 250 meter linksaf (sortie 16)

Bij de eerste kruising na weer 250 meter rechtsaf STERREBERGLAAN. Rij deze laan uit en ga aan het einde rechtsaf UNIVERSUMLAAN. Steek bij de verkeerslichten de N237 over en ga op het fietspad aan de overzijde linksaf.

U gaat onder het ecodeur door en kruist de DOLDERSEWEG bij de verkeerslichten. Ga verder over het fietspad langs het witte kerkje.

